

Přehled základní legislativy vztahující se k ochraně obyvatelstva a krizovému řízení

- ■ Zákon č. **1/1993** Sb., Ústava ČR v platném znění
- ■ Zákon č. **110/1998** Sb., o bezpečnosti ČR
- ■ Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatého v Ženevě dne 8. června 1977
- Zákon č. **133/1985** Sb., o požární ochraně
- Zákon č. **238/2000** Sb., o Hasičském záchranném sboru
- Zákon č. **239/2000** Sb., o Integrovaném záchranném systému
- Zákon č. **240/2000** Sb., o krizovém řízení
- Zákon č. **241/2000** Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy
- Zákon č. **59/2006** Sb., o prevenci závažných havárií
- Zákon č. **254/2001** Sb., o vodách
- Vyhláška MV č. **247/2001** Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany
- Vyhláška MV č. **328/2000** Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS
- Vyhláška MV č. **380/2002** Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

<http://www.hzslk.cz/248-legislativa.html>

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

Souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením nebo ochranou kritické infrastruktury (Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení ve znění zákona 430/2010 Sb.).

Orgány krizového řízení

Orgány (vláda ČR, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány kraje a další orgány s působností na území kraje, orgány obce s rozšířenou působností a orgány obce), které ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními, řešením krizových situací nebo ochranou kritické infrastruktury.

Orgány krizového řízení v kraji

orgány kraje a další orgány s působností na území kraje

- Hejtman Libereckého kraje
- Krajský úřad Libereckého kraje
- Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje
- Policie ČR

orgány obcí

- obecní úřad obce s rozšířenou působností
- starosta obce s rozšířenou působností
- obecní úřad
- starosta obce

bezpečnostní rady

- bezpečnostní rada kraje (10 členů jmenovaných hejtmanem)
- bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností (8 členů jmenovaných starostou)

Bezpečnostní rada kraje a bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností jsou koordinačními orgány pro přípravu na krizové situace.

Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman, který jmenuje členy bezpečnostní rady kraje.

Předsedou bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností je starosta příslušné obce, který jmenuje členy bezpečnostní rady obce.

Bezpečnostní rada kraje projednává a posuzuje přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení, krizový plán kraje, havarijní plán kraje, vnější havarijní plány, připravenost složek IZS v kraji, návrh ročního plánu cvičení složek IZS a orgánů krizového řízení, návrh ročního plánu kontrol v rámci prověřování krizové připravenosti (ORP, obcí, právnických i podnikajících fyzických osob).

Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností projednává a posuzuje obdobné dokumenty v rámci své územní působnosti.

Krizové štáby

krizový štáb kraje

krizový štáb obce s rozšířenou působností

Krizový štáb kraje nebo obce s rozšířenou působností je svoláván operativně, zejména k projednání zásadních záležitostí týkajících se řešení krizové situace a přijetí krizových opatření spojených s nezbytným omezením základních práv a svobod.

Členy krizového štábu kraje nebo obce jsou členové příslušné bezpečnostní rady a členové stálé pracovní skupiny krizového štábu.

Členy stálé pracovní skupiny krizového štábu jsou tajemník krizového štábu, pracovníci krajského úřadu nebo obecního úřadu určené obce, zástupci složek integrovaného záchranného systému a odborníci s ohledem na druh řešené mimořádné události nebo krizové situace.

Činnost stálé pracovní skupiny

Stálá pracovní skupina krizového štábu, která při řešení krizové situace nebo při koordinaci záchranných a likvidačních prací jedná nepřetržitě,

analyzuje vývoj krizové situace nebo mimořádné události a dokumentuje postup řešení,

podává vedoucímu krizového štábu návrh na způsob řešení, postup při ochraně obyvatelstva a na vyhlášení, změnu nebo odvolání krizového stavu; využívá při tom zejména havarijní plán, vnější havarijní plány a krizový plán,

soustřeďuje informace o stavu sil a prostředků, vede celkový přehled jejich nasazení a rozpracovává návrhy jejich využití,

organizuje spojení s krizovými štáby určených obcí, krajů a krizovým štábem Ministerstva vnitra, zabezpečuje informování veřejnosti o přijatých opatřeních a postupu řešení krizové situace nebo mimořádné události,

připravuje technickou a informační podporu nasazeným silám a prostředkům, vede evidenci finančních výdajů a nákladů na opatření při krizové situaci nebo mimořádné události,

organizuje ochranu obyvatel postiženého území včetně zajištění zásobování a humanitární pomoci, a zabezpečuje ukládání a využívání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci a povinnosti poskytovat věcné prostředky.

Krizový štáb kraje svolává hejtman a krizový štáb obce s rozšířenou působností svolává starosta v případě, že:

je vyhlášen krizový stav pro celé území státu nebo pro jeho část patřící do působnosti orgánu krizového řízení,

je vyhlášen stav nebezpečí pro celé území patřící do působnosti orgánu krizového řízení nebo pro jeho část,

jej použije ke koordinaci záchranných a likvidačních prací,
je k tomu vyzván Ministerstvem vnitra při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací, nebo
jde o úkol prováděný při cvičení,
jde o úkol prováděný při cvičení orgánů krizového řízení nebo cvičení složek integrovaného
záchranného systému, nebo
je tento postup nezbytný pro řešení mimořádné události a není splněna některá z výše uvedených
podmínek

KONTAKTY

Kontakty - ochrana obyvatelstva

Krajské ředitelství	Oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje krajské ředitelství Barviřská ul. 29/10 460 01 Liberec III sekretariát tel.: 950 470 111 fax: 950 470 125	plk. Mgr. Michal Dvořák vedoucí oddělení tel.: 950 470 059 e-mail: michal.dvorak@hzslk.cz kpt. Mgr. Aleš Čermín koordinátor-metodik tel.: 950 470 242 e-mail: ales.cermin@hzslk.cz kpt. Ing. Hana Špačková koordinátor-metodik tel.: 950 470 058 e-mail: hana.spackova@hzslk.cz
Územní odbor Česká Lípa	Pracoviště ochrany obyvatelstva a krizového řízení
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje územní odbor Česká Lípa ul. Karla Poláčka 3152 470 02 Česká Lípa II sekretariát tel.: 950 475 111 fax: 950 475 001	mjr. Mgr. Jiří Bojanov vedoucí pracoviště tel.: 950 475 053 e-mail: jiri.bojanov@hzslk.cz
Územní odbor Jablonec nad Nisou	Pracoviště ochrany obyvatelstva a krizového řízení
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje územní odbor Jablonec n.N. ul. Palackého 4680/91 466 05 Jablonec n.N. sekretariát tel.: 950 481 111, fax: 950 841 105	kpt. Ing. Hana Špačková koordinátor-metodik tel.: 950 481 230 e-mail: hana.spackova@hzslk.cz
Územní odbor Semily	Pracoviště ochrany obyvatelstva a krizového řízení
Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje územní odbor Semily Nábřeží Svatopluka Čecha 185 513 01 Semily sekretariát tel.: 481 621 840-2, 481 663 390 fax: 481 621 372, 481 625 377	kpt. Ing. Václav Kopal koordinátor-metodik tel.: 481 663 333 e-mail: vaclav.kopal@hzslk.cz

KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

V září 2013 byl v oblasti ochrany obyvatelstva dokončen návrh strategického dokumentu, který ve svém obsahu poukazuje na širší dané problematiku, stanovuje strategické cíle a priority ochrany obyvatelstva do roku 2030.

"Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030" (Koncepce) zpracovalo Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky v souladu s ustanovením § 7, odst. 2, písm. e) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem ke svému charakteru a stanovené době působnosti byla Koncepce zpracována ve spolupráci s vnitřoresortní pracovní skupinou Ministerstva vnitra a odbornou pracovní skupinou Výboru pro civilní nouzové plánování (VCNP).

Koncepce v širším pohledu stanoví další postup rozvoje významných oblastí ochrany obyvatelstva, jako je výchova a vzdělávání, síly, věcné zdroje, úkoly ochrany obyvatelstva, krizové řízení, věda a výzkum. Taktéž obsahuje základní úkoly pro realizaci stanovených priorit ochrany obyvatelstva na celé období její platnosti, včetně výhledu do roku 2030. Její součástí je i hodnocení stavu plnění úkolů "Aktualizovaného harmonogramu realizace opatření ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020".

Dokument byl v průběhu zpracování připomínkován zástupci akademické obce, vybranými kraji, členy vnitrosrovnostní pracovní skupiny Ministerstva vnitra a odborné pracovní skupiny VCNP a jejich věcné připomínky byly do něj zapracovány.

Koncepce byla 17. září 2013 projednána ve VCNP, 16. října byla na programu jednání Bezpečnostní rady státu a 23. října byla po projednání schválena na schůzi vlády České republiky a to usnesením č. 805.

[Usnesení vlády ČR.pdf](#)

[Koncepce OOB 2020 - 2030.pdf](#)

PANEL humanitárních organizací Libereckého kraje

PANEL humanitárních organizací Libereckého kraje (dále jen PANEL) je organizační, koordinační a komunikační platforma pro poskytování komplexní péče o občana při řešení mimořádných událostí a krizových stavů. Zaměřuje se na spolupráci s místními samosprávami a krizovými štáby. PANEL nemá právní subjektivitu. Jedná se o dobrovolnou neformální pracovní skupinu složenou ze zástupců státních, příspěvkových a nestátních neziskových organizací s působností na území Libereckého kraje:

Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje

Krajský úřad Libereckého kraje

Oblastní spolek Českého červeného kříže Liberec

Oblastní spolek Českého červeného kříže Jablonec nad Nisou

Oblastní spolek Českého červeného kříže Semily

Oblastní spolek Českého červeného kříže Česká Lípa

ADRA o.s.

ELVA HELP o.s.

Maltéžská pomoc o.p.s., pobočka Česká Lípa

Diakonie Českobratrské církve evangelické - Středisko humanitární a rozvojové pomoci

Diecézní charita Litoměřice

Jménem PANELU vystupuje hlavní koordinátor, případně jeho zástupce, který byl zvolen na společném setkání zástupců jednotlivých organizací. Hlavní koordinátor je v případě vyhlášení krizového stavu členem stálé pracovní skupiny ochrany obyvatelstva Krizového štábu Libereckého kraje. V případě řešení

mimořádné události hlavní koordinátor spolupracuje s HZS Libereckého kraje.

Každá organizace zapojená do činnosti PANELU je odpovědná za své pracovníky, kteří jednají a vystupují jménem své organizace.

PANEL:

podílí se na řešení mimořádných událostí vzniklých na území kraje pod velením velitele zásahu složek IZS,

plní za krizových situací a při koordinaci záchranných a likvidačních prací úkoly stanovené hejtmanem kraje nebo starostou ORP,

koordinuje dobrovolnickou pomoc obyvatelstvu a obcím při řešení následků mimořádných událostí, poskytuje podporu činnosti přímo zasahujících složek IZS. Za tímto účelem je úkolem PANELU zejména pomáhat při:

- vytváření intervenčních týmů,
- provádění psychosociální intervence,
- poskytování duchovní pomoci,
- poskytování zdravotnické pomoci,
- budování a zajištění provozu evakuačních zařízení,
- vytváření logistické infrastruktury území (logistické vazby, logistické prvky, organizovat logistiku) pro zajištění humanitární pomoci postiženým územím a náhradního zásobování obyvatelstva pitnou vodou a potravinami,
- poskytování materiální podpory zasaženým občanům i zasahujícím složkám IZS a spolupracujícím osobám (voda, potraviny, ošacení, deky apod.),
- zajišťování dostupné techniky (automobily, technická zařízení, výpočetní technika apod.),
- zajišťování volné ubytovací kapacity pro potřeby nouzového ubytování,
- poskytování personální výpomoci obcím k zajištění nouzového přežití obyvatel,
- přípravě a výcviku PANELU.

:: VAROVÁNÍ, INFORMOVÁNÍ

Varování, Vyrozumění, Informování

Varování

- Souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné upozornění na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost a krizovou situaci pomocí veřejného vyhlášení varovného signálu sirénou

Vyrozumění

- Souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé mimořádné události a krizové situaci určeným orgánům státní správy, samosprávy, právníkům a fyzickým osobám.

Informování

- Podání informace obyvatelstvu o povaze nebezpečí a opatření k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí

Varovné signály

Všeobecná výstraha

V České republice je jeden varovný signál. Signál je vyhlášen kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin a může být vyhlášen třikrát za sebou v cca třiminutových intervalech. Po jeho zaznění bude vždy následovat tísňová informace z hromadných informačních prostředků (republikové, regionální a místní působnosti). V té bude obyvatelstvo vyrozuměno o jakou hrozící nebo vzniklou mimořádnou událost se jedná.

Požární poplach

Tento signál je vyhlášen přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty (25 vteřin trvalý tón, 10 vteřin přestávka, 25 vteřin trvalý tón). Slouží jen ke svolání jednotek požární ochrany a není varovným signálem pro obyvatelstvo.

Zkušební tón

Používá pro zkoušku sirén. Jedná se o nepřerušovaný tón sirény trvající 140 vteřin. Jedná-li se o elektronickou sirénu nebo místní rozhlas zapojený do systému varování bude vysílána verbální informace: "Zkouška sirén, zkouška sirén, zkouška sirén. Právě proběhla zkouška sirén. Zkouška sirén".

Grafický přehled:

Všeobecná výstraha	
Kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin.	
Požární poplach	
Přerušovaný tón sirény po dobu jedné minuty.	
Zkušební tón	
Nepřerušovaný tón sirény trvající 140 vteřin.	

Když zazní siréna

Zvuk sirény znamená vždy nějaké nebezpečí. Siréna varuje. Její zvuk upozorňuje, že došlo k mimořádné události, která ohrožuje životy a zdraví občanů, majetek a životní prostředí.

:: EVAKUACE

Evakuace

Evakuaci se zabezpečuje přemístění, osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí. Provádí se z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.

- :: děti do 15 let
- :: pacienti ve zdravotnických zařízeních
- :: osoby umístěné v sociálních zařízeních
- :: osoby zdravotně postižené
- :: doprovod uvedených osob

Evakuační zavazadlo

Evakuační zavazadlo se připravuje pro případ opuštění bytu v důsledku vzniku mimořádné situace nebo nařízené evakuace. Jako evakuační zavazadlo poslouží např. batoh, cestovní taška nebo kufr. Zavazadlo označte svým jménem a adresou. Zavazadlo obsahuje:

- Základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu
- Předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor
- Osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti
- Přenosné rádio s rezervními bateriemi
- Toaletní a hygienické potřeby
- Léky, svítilnu
- Náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo příkrývku
- Kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti

Stálé a improvizované úkryty v Libereckém kraji, ukrytí obyvatelstva

Stálé úkryty (lidově kryty, bunkry,...) se budovaly od 50. let 20. století a měly sloužit pro ukrytí obyvatelstva v případě možného vzniku válečného stavu. Při jejich budování se počítalo s použitím nejen klasických, ale i jaderných, chemických a biologických zbraní. Ve většině případů se tyto úkryty stavěly nové, v některých případech byly ovšem upraveny nebo zmodernizovány kryty sloužící již za druhé světové války. Nové úkryty se budovaly v rámci bytové výstavby na sídlištích, pro žactvo při výstavbě nových škol nebo během rekonstrukcí a stálé úkryty v podnicích byly vybudovány tam, kde převažovala určitá specifická a v té době strategická výroba. Z výše uvedeného pak vyplývá, že rozmístění stálých úkrytů na území Libereckého kraje není a nikdy nebylo rovnoměrné (to platí i pro celé území České republiky). Výstavba stálých úkrytů byla finančně náročná a nikdy nebylo dosaženo stavu, aby se v těchto úkrytech ukrylo 100% obyvatelstva. Proto je pro zbylé občany zajištěno ukrytí v improvizovaných úkrytech.

Úkryty všeobecně mají za úkol ochránit obyvatelstvo v první fázi útoku a eliminovat nejničivější účinky zbraní. Po odeznění útoku je nutné obyvatelstvo ze zasažené oblasti evakuovat.

Improvizované úkryty se budují při stavu ohrožení státu nebo při vyhlášení válečného stavu. Jde o práce spojené se zesílením, z odolněním a dovybavením vhodných suterénních prostor v předem vytypovaných budovách. K vybudování improvizovaných úkrytů je zapotřebí značného množství stavebního materiálu a pracovní síly. Předpokladem je, že se na pracích spojených se zesílením a z odolněním budou podílet ti, pro které je úkryt předurčen a kteří zde budou ukryti. Při z odolňování jednotlivých prostor se využijí zpracované metodické pokyny, které lze získat např. v příručce „[Sebeochrana obyvatelstva ukrytím](#)“. Improvizované úkryty mají v době míru oproti stálým úkrytům jednu velkou výhodu. Jejich údržba nebo udržení v pohotovostním stavu nikoho nic nestojí. Počty improvizovaných úkrytů mnohonásobně převyšují počty stálých úkrytů.

Na konci 80. let minulého století byly ještě na každé obci zpracovávány plány ukrytí a byly zde dokumentace ke všem improvizovaným úkrytům na území obce. Na okresním štábu civilní obrany pak byly uloženy dokumentace ke stálým úkrytům na území okresu. V grafické podobě Plánů ukrytí obce byla stanovena jednotlivá místa ukrytí ve stálých a improvizovaných úkrytech. Každý úkryt měl vyznačenou spádovou, tzv. doběhovou oblast v závislosti na své kapacitě.

Ke konci roku 2007 byla provedena aktualizace Havarijního plánu Libereckého kraje v části C-4 Ukrytí. Tato aktualizace se týkala počtu improvizovaných úkrytů u jednotlivých obcí na území Libereckého kraje.

Stálé úkryty byly budovány jako podzemní, zcela nebo částečně zapuštěné prostory. Svou konstrukcí a svým vybavením musí zabezpečit ukryvaným osobám bezpečné přežití v rozsahu 24 - 72 hodin a to v závislosti na druhu úkrytu a jeho vybavení. Je-li úkryt součástí budovy, je vyprojektován tak, aby vydržel i její zhroucení. Úkryty jsou vybaveny mimo jiné tlakovými dveřmi, tlakovými uzávěry, nouzovým výlezem, dále zásobníky na vodu, dekontaminační předsíní, místnostmi pro ukryvané a speciálními technologickými místnostmi. Některé stálé úkryty (převážně velkokapacitní) jsou navíc vybaveny náhradním zdrojem elektřiny popř. kyslíkovou stanicí. Nejdůležitějším prvkem všech stálých úkrytů je pak strojevná s filtroventilačním

zařazením a filtry. Právě toto zařízení umožňuje vytvořit potřebný přetlak a dodávat do prostoru úkrytu potřebné množství upraveného a nezávadného vzduchu. Kvůli umístění jednotlivých technologických zařízení musí být zajištěna pravidelná údržba úkrytů. Tu provádí údržbář v pravidelných časových intervalech podle předepsaného seznamu úkonů. Bohužel právě absence provádění pravidelné údržby se po roce 1990 projevila jako jedna z hlavních příčin současného nevyhovujícího stavu úkrytového fondu.

Stálé úkryty nelze běžně využít k ukrytí před jakoukoliv mimořádnou událostí vyskytující se v mírové době, jako jsou například povodně, havárie s úniky nebezpečných látek, teroristický útok, a podobně. Je to z důvodu nutného zpohotovení úkrytu, které činí 12 - 24 hodin. Toto zpohotovení (jedná se o přechod z mírového na válečný režim) obnáší mimo jiné vystěhovávání materiálu při dvouúčelovém využívání, nástup krytového družstva, prověření a případné opravy jednotlivých technologických prvků, zajištění dostatečné zásoby pitné vody, dovybavením úkrytu lehátky, lavicemi, náradím, dokumentací, atd. Vyškolená krytová družstva obsluhující stálé úkryty nejsou navíc v současné době ustanovena.

V období let 1950 - 1970 se budovaly hlavně malokapacitní nebo středněkapacitní stálé úkryty. S vývojem doby a s ohledem na nové projekční možnosti a nové technologie se okolo roku 1980 začínají projektovat a budovat velkokapacitní stálé úkryty. Ty jsou dvouúčelově využívány, tzn. že v mírové době slouží jinému účelu, např. jako sklady, knihovny, garáže, prodejny, apod. Velkokapacitní úkryty byly budovány převážně v rámci výstavby jednotlivých panelových sídlišť jako součást občanské vybavenosti.

Po roce 1990 se po přehodnocení mezinárodněpolitické situace stálé úkryty přestávají stavět a to na celém území České republiky. V polistopadovém období bylo zrušeno také mnoho předpisů řešících problematiku úkrytů a tyto již nebyly plnohodnotně nahrazeny. V tomto období se z civilní obrany stala civilní ochrana. Po zrušení okresních úřadů a po přijetí nových právních předpisů v roce 2000 přecházejí úkoly civilní ochrany pod hasičský záchranný sbor kraje, které jsou mimo jiné povinny provádět kontrolu staveb civilní ochrany. Zároveň také vedou evidenci stálých úkrytů na území kraje a přísluší mu rovněž tyto úkryty z evidence vyřazovat. Poslední vybudovaný stálý úkryt na území Libereckého kraje byl zkolaudován v roce 1992. Do roku 2004 byly na území Libereckého kraje vyřazovány stálé úkryty ojedinele. Změna nastala v roce 2005, kdy přijetím *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015* dala vláda ČR najevo, že nadále netrvá na udržení fondu stálých úkrytů. K 31.12.2007 pak Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje vyřadil z evidence na základě žádostí majitelů celkem 53 stálé úkryty. Ve všech případech jsou ale po dohodě s příslušnými pracovníky krizového řízení na obcích s rozšířenou působností tyto vyřazené úkryty u obcí nadále vedeny jako úkryty improvizované. A to z důvodů, aby se u obcí nezmenšila kapacita pro ukrývané obyvatelstvo.

Vývoj počtu stálých úkrytů na území Libereckého kraje v letech 1998 až 2007

obec s rozšířenou působností (okres)	1998	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Česká Lípa (ČL)	6	6	6	6	5	4	4
Nový Bor (ČL)	3	3	3	3	3	3	3
Liberec (LB)	82	82	79	79	76	54	38
Tanvald (JBC)	1	1	1	1	1	0	0
Semily (SM)	9	8	8	6	6	6	5
Jilemnice (SM)	1	1	1	1	1	0	0
Turnov (SM)	1	1	1	1	0	0	0
Stálých úkrytů v kraji	103	102	99	97	92	67	50

V roce 1998 bylo na území Libereckého kraje celkem 103 stálých úkrytů (z toho v okrese Česká Lípa 9 stálých úkrytů, v okrese Jablonec nad Nisou 1 stálý úkryt, v okrese Liberec 82 stálé úkryty a v okrese Semily 11 stálých úkrytů). V této době je nejstarším úkrytům „úctyhodných“ 50 let. Hlavně stárí se projevuje na jejich stavu a jejich funkčnosti. Nejčastější závadou v současné době je porušení hydroizolace

objektu, které má za následek průsaky a mokvání a vede tím pádem ke zvýšení vlhkosti a následně ke korozi všech kovových prvků. Mezi další častou závadu patří porušení vnějšího přírodního potrubí vzduchu, které znemožňuje požadovanou činnost filtroventilace. V neposlední řadě se na nefunkčnosti úkrytů projevuje i zanedbání pravidelné údržby ze strany majitelů úkrytů. Hlavně v 90. letech minulého století často měnily nákupní centra, bytové domy nebo i objekty podniků své majitele. Ti ve velké většině o kryty neměli zájem a tak nebyla zajišťována pravidelná údržba. Činnost údržbáře a provádění pravidelných revizí totiž stojí nemalé finanční prostředky.

Úkrytí obyvatelstva

V předcházejícím textu jsme si nastínili, jak by se obyvatelstvo ukrývalo za válečného stavu. Žádná válka ale nevypukne z hodiny na hodinu a proto je možné se na ni v určité míře předem připravit.

Kam se ale ukrýt v době míru v případě mimořádné události? A co hrozí? Ze zpracované analýzy možného ohrožení na území Libereckého kraje, která je výchozím podkladem pro zpracování Havarijního plánu Libereckého kraje a kterou zpracoval Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje, vycházejí jako mimořádné události s nejpravděpodobnější možností výskytu - povodeň, havárie s únikem nebezpečné látky a v omezené míře je nutno počítat i s teroristickým útokem. A s ukrytím je to následovně:

povodně - před povodněmi je třeba se evakuovat, úkryty nejsou odolné vůči povodním (což se projevilo při povodních v roce 2002) a ukrytím v podzemních prostorách všeobecně se člověk vystavuje možnosti utonutí,

havárie s únikem nebezpečné látky - většina dnes používaných a přepravovaných chemických látek je těžší než vzduch a tak se tyto látky v případě havárie a následného úniku stahují do níže položených suterénních prostor; chemické látky lehčí než vzduch vytvoří oblak, jehož koncentrace se na základě povětrnostních podmínek postupně zmenší a oblak se rozptýlí. Tyto látky jsou většinou prchavé a je málo pravděpodobné, že budou pronikat do budov přes utěsněná okna a dveře,

teroristický útok za použití klasické trhavin nebo i při použití chemických, biologických nebo radiačních látek - zde většinou nevíme, kdy a kde tento útok nastane, při útoku proto musíme co nejrychleji opustit zasaženou oblast.

Jak v případě úniku nebezpečné látky při přepravě nebo u teroristického útoku se jedná o události, které mohou nastat kdekoli a kdykoli a jejichž účinek je okamžitý. A právě z důvodů nerovnoměrného rozmístění stálých úkrytů v kraji a jejich dlouhé doby zpožehování je není možno pro tyto mimořádné události využít.

Všeobecně v současné době platí, že pokud je třeba se ukrýt (např. při havárii s únikem nebezpečné látky v bezprostřední blízkosti, kdy není možné provést evakuaci) je nutné vyhledat výše položené prostory na odvrácené straně od místa havárie. Dále v těchto prostorách uzavřít všechna okna a dveře, vypnout klimatizaci a topení, utěsnit jednotlivé průduchy. V případě potřeby okna, dveře oblepit izolačními páskami pro zvýšení těsnosti. Vyvarovat se zvýšené tělesné námahy, sledovat zpravodajství v místním rozhlasu nebo v místním televizním vysílání, řídit se pokyny velitele zásahu nebo členů zasahujících složek na místě události a vyčkat na evakuaci. Pro případ evakuace a opuštění objektu je nutno si připravit improvizovanou ochranu dýchacích cest a povrchu těla.

Postup pro vyřazení krytu z evidence stálých úkrytů

Na základě žádosti oprávněného vlastníka úkrytu, která obsahuje důvod k vyřazení (např. stavební a technické závady v úkrytu, nedostatek financí na jeho údržbu pro zachování jeho funkčnosti), je pak následně provedeno ze strany HZS Libereckého kraje posouzení úkrytu a vypracování návrhu na jeho vyřazení

Rozhodnutím ředitele HZS Libereckého kraje je následně kryt vyřazen z centrální evidence

Vlastník obdrží rozhodnutí o vyřazení úkrytu z evidence STOÚ spolu se souhlasem ke změně ve využití prostor úkrytu

V případě válečného stavu se počítá s využitím tohoto prostoru jako improvizovaného úkrytu

Vyřazením krytu z evidence stálých úkrytů **kryt není zrušen !!!**

Zrušení krytu se uskuteční až na základě rekolaudace příslušným stavebním úřadem po předložení žádosti vlastníka (jedná se o změnu využití prostoru)

Přehled všech stálých úkrytů v České republice bez ochranných systémů podzemních dopravních staveb

INDIVIDUÁLNÍ OCHRANA

Individuální ochrana

- ❑ Soubor opatření, jejichž cílem je v co nejvyšší míře ochránit dýchací cesty a povrch těla jednotlivce před účinky průmyslových škodlivin, radioaktivních, otravných a biologických prostředků, zbraním hromadného ničení
- ❑ Individuální ochrany jsou využívány:
  - typizované prostředky individuální ochrany (válečný stav)
  - prostředky improvizované ochrany (doba míru)

Improvizovaná ochrana

K bezprostřední ochraně před toxickými účinky nebezpečných látek se lze chránit improvizovanými prostředky pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla s využitím volně dostupných prostředků.

- ❑ K ochraně dýchacích cest použijte navlhčenou roušku (složený kapesník, ručník, utěrka) přiložením na nos a ústa. Roušku upevněte v zátylku šálou či šátkem
- ❑ Hlavu chraňte čepicí, šátkem, šálou či kuklou tak, aby vlasy byly úplně zakryty a zvolená pokrývka hlavy chránila též čelo, uši a krk
- ❑ Oči chraňte brýlemi (lyžařskými, plaveckými či motoristickými). Větrací průduchy přelepte větrací páskou. V případě že nejsou tyto brýle k dispozici chraňte oči přetažením průhledného igelitového sáčku přes hlavu a jeho stažením tkanicí či gumou v úrovni lícních kostí
- ❑ Povrch těla chraňte kombinézou, kalhotami, pláštěm, pláštěnkou do deště, šustřákovou sportovní soupravou. Oděvy je nutné dostatečně utěsnit u krku, rukávů a nohavic
- ❑ Nohy chraňte vysokými botami, nebo holínkami
- ❑ Ruce chraňte gumovými nebo koženými rukavicemi

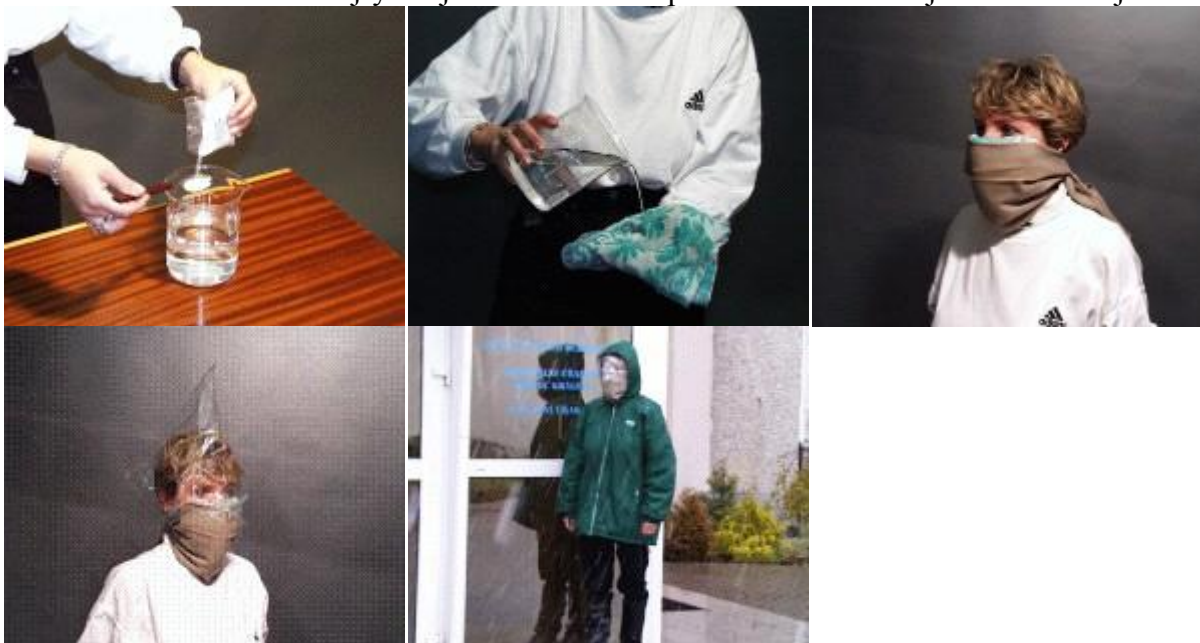
- ❑ Při návratu ze zamořeného prostoru do obývacích prostorů odložte před vchodem veškerý svrchní oděv do igelitového pytle a zavažte jej. Pokud je to možné, pečlivě se osprchujte, otřete do sucha a oblečte se do suchého oděvu

Improvizovaná ochrana osob se použije v případech:

- ❑ Úniku ze zamořeného území
- ❑ Překonání zamořeného prostoru
- ❑ Evakuace obyvatelstva

Návod ke zhotovení prostředku improvizované ochrany:

- ❑ ručník (pruh ručníku) namočte do impregnantu a jemně vyždímejte;
- ❑ 5 x jej přeložte;
- ❑ přiložte jej přes nos a ústa;
- ❑ pevně převažte suchým ručníkem či kusem látky, šálou apod.;
- ❑ přes hlavu přetáhněte polyetylenový (igelitový) sáček až na lícní kosti a upevněte tkanicí, gumičkou apod.;
- ❑ použijte další možné prostředky improvizované ochrany (pláštěnku, gumové holínky, vysoké kožené boty, rukavice apod.).
- ❑ snažte se uniknout co nejdříve ze zamořeného prostoru - nezůstávejte v něm déle jak 10 minut.

Příprava vlastního ochranného prostředku:

Potřebné suroviny a materiál:

- ❑ kyselina citrónová, případně potraviny obsahující větší množství kyseliny citrónové, např. džusy, sirupy, citrónová šťáva atd.;
- ❑ jedlá (zaživací, bikarbona) soda;
- ❑ froté ručník;
- ❑ šátek, šála nebo pruh látky;
- ❑ polyetylenový sáček, provázek, tkanice.

Froté ručník před impregnací nastříhejte na pásy 75 x 25 cm, pásek pětkrát přeložte. Z jednoho ručníku získáme takto ochrannou roušku až pro tři osoby. Vezmete froté ručník a namočte jej do impregnantu:

impregnant pro amoniak: 100g kyseliny citrónové (v tomto balení běžně prodávána v obchodní síti) nebo 6 polévkových lžic vsyp do 1 litru vody a důkladně rozmíchej; v případě, že není k dispozici kyselina citrónová, je možné jako impregnant použít potraviny, které kyselinu citrónovou obsahují - džusy, citrónová šťáva atd. .

impregnant pro oxid siřičitý: 50 g jedlé sody (zažívací soda - soda bikarbona) nebo 5 polévkových lžic vsyp do 1 litru vody

impregnant pro chlór: 50 g jedlé sody (zažívací soda - soda bikarbona) nebo 5 polévkových lžic vsyp do 1 litru vody

Pozn.: Impregnant je látka užívaná k napouštění zejména tkanin.

Prostředky individuální ochrany

Při stavu ohrožení státu a válečném stavu se provádí výdej prostředků individuální ochrany (PIO) pro vybrané kategorie:

- děti
- osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních
- osoby doprovázející předešlé kategorie

Ostatnímu obyvatelstvu se vytvářejí podmínky k nákupu PIO ve specializovaných prodejnách vzhledem k tomu, že občan si za svoji ochranu zodpovídá sám !

PIO

- Jsou výhradně určeny k ochraně před toxickými, radiačními a infekčními účinky bojových otravných, radioaktivních a biologických látek
- Slouží jako doplňující opatření k evakuaci a ukrytí v období **válečného stavu**

Jedná se o:

dětské ochranné vaky pro děti do 18 měsíců

dětské ochranné kazajky pro děti do 3 let

ochranné masky pro děti

ochranné masky pro dospělé populaci - typ1

ochranné masky pro dospělé populaci - typ2

ochranné masky pro dospělé populaci - typ3

ochranné masky pro dospělé populaci - typ4

ochranné filtry

Návod k nasazení a sejmutí ochranné masky

Ochranná maska s ochranným filtrem chrání dýchací orgány a oči uživatele proti chemickým látkám, radioaktivnímu prachu a bojovým biologickým (bakteriologickým) látkám. Nechrání proti oxidu uhelnatému a používá se v prostředí s hladinou kyslíku nad 17 % obj. Tento postup nasazení OM je obecně platný pro všechny typy ochranných masek.

1. Příprava ochranné masky:

zkontrolujte celistvost lícnice ochranné masky, panoramatických zorníkových skel a upínacích pásek;

ověřte čistotu funkčních ploch vdechovacích a vydechovacích ventilků;
přišroubujte ochranný filtr;
masku nasadte a utěsněte na obličej pomocí páskového upínadla (dotahujte postupně od horních upínacích pásků) ;
povolte spodní pásky a masku sejměte;
masku uložte do otevřené brašny.

2. Nasazování ochranné masky:

vyjměte ochrannou masku z ochranné brašny;
zatajte dech a zavřete oči;

lícnici uchopte oběma rukama za spodní a střední upínací pásky a lícnici co nejvíce rozevřete;
přiložte spodní část lícnice pod bradu a přetáhněte páskové upínadlo přes hlavu;

dotáhněte spodní pásky, masku upravte na obličej, otevřete oči a prudce vydechněte

kontrola těsnosti ochranné masky - dlaní ucpěte vdechovací otvor filtru a několika vdechy a výdechy zkontrolujte, zda maskou neprochází vzduch (maska se musí přisát k obličejí).

3. Sejmутí ochranné masky:

uchopte lícnici za spodní část a směrem nahoru stáhněte ochrannou masku
vyčistěte a ošetřte ochrannou masku - vytřením hadříkem navlhčeným v desinfekčním roztoku (ethanol, formaldehyd, ajatin) do sucha

uložte ochrannou masku do brašny

Prodejci ochranných pomůcek Libereckého kraje

název	adresa	telefon	www stránky
CANIS SAFETY a.s.	Dr. M. Horákové 985 460 06 Liberec 6 5. května 29 466 01 Jablonec n.N.	485 106 660 485 113 918 483 329 016 483 329 017	www.canis.cz
OSAPO s.r.o.	Ruprechtická 595 460 01 Liberec 1	606 732 628 603 876 795 482 750 076	www.osapo.com
MALINA-SAFETY	Luční 1391 466 01 Jablonec nad Nisou	483 356 600 733 127 959	www.malina-safety.cz
Roman Princ	Hluboká 4591/10 466 04 Jablonec nad Nisou	483 306 789 608 210 262	www.princ-safety.cz
ČIPRO ŽB, v.o.s.	Obránců Míru 133 468 22 Železný Brod	483 390 859 602 730 886	www.cipro.cz
BRD Kovo s.r.o.	Přepešská 2241 511 01 Turnov	602 642 958 481 325 255	www.brd-kovo.cz
PROBO - Petr Machara	Rumburských hrdinů 819 473 01 Nový Bor U Náspu 476/5 460 01 Liberec	487 723 993 777 182 833 485 108 141 724 328 771	www.probo-nb.cz